

elte | ppk

**Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar**

Tudásterület, szakmai terület, a tehetség területe - A tehetségről tehetségterületi szempontokból

Gordon Győri János

**Kreativitás és tehetség konferencia, ELTE PPK
Budapest, 2019. 05. 10.**

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

TARTALOMJEGYZÉK

TEHETSÉGTŐL A TERÜLETIG ÉS VISSZA

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

TEHETSÉG ÉS TERÜLET

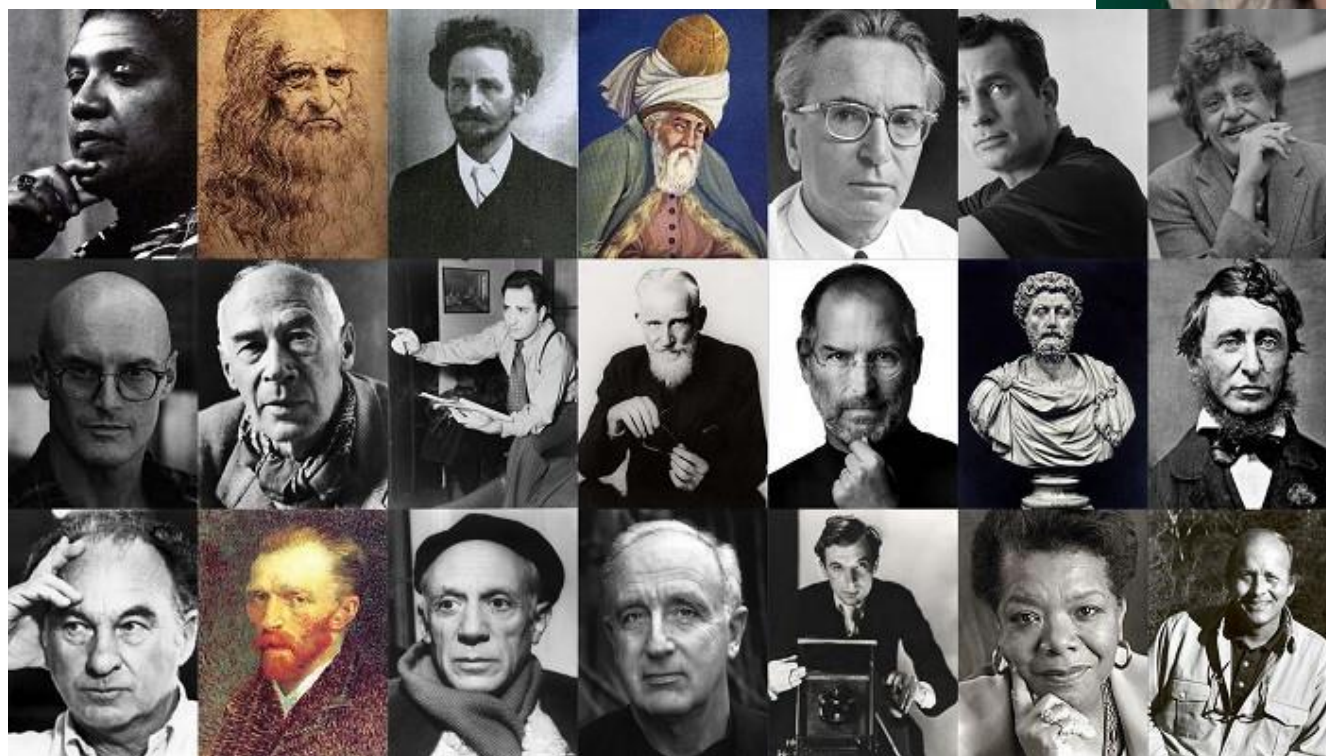
TE HETSÉG
RÜLET

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

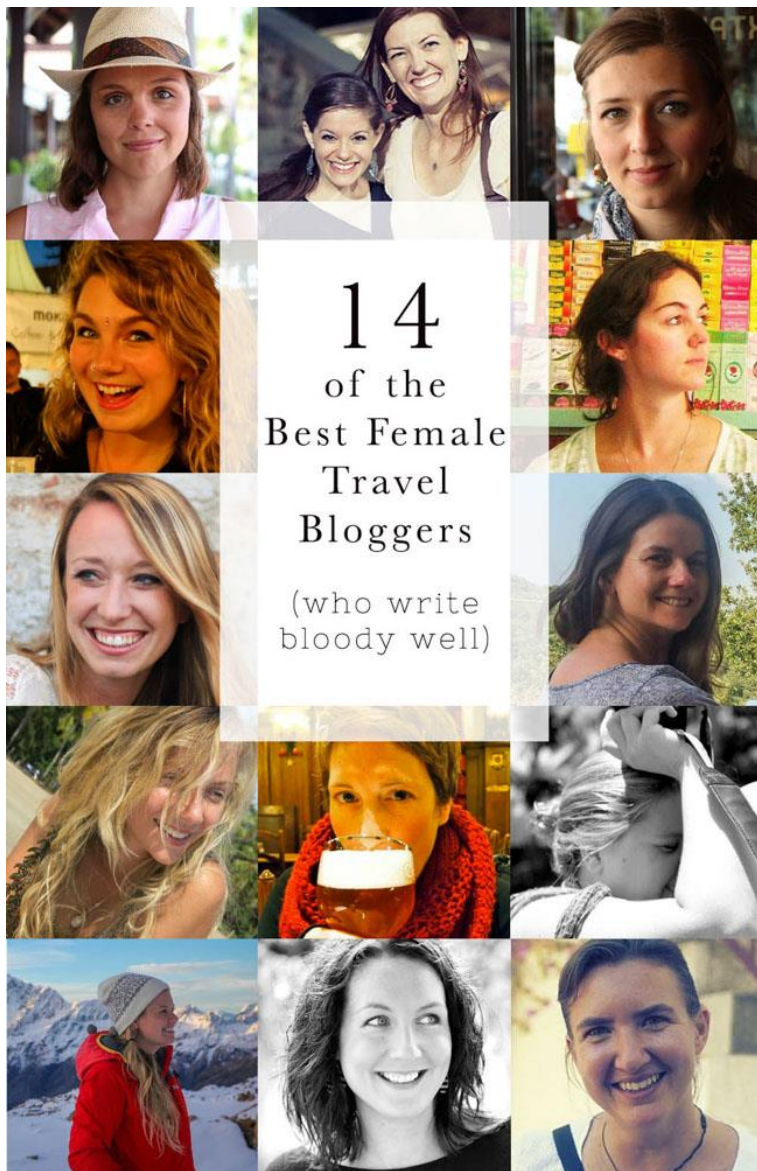
TEHETSÉG !!!!!

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

TEHETSÉG !!!!

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

For Women
in Science

FOUNDATION
L'ORÉAL

THE WOMEN OF
TODAY LEADING
THE SCIENCE OF
TOMORROW

Every scientist's journey is their own.
L'Oréal is committed to supporting
them: what they need it must.
For more information please visit
www.loreal.co.uk

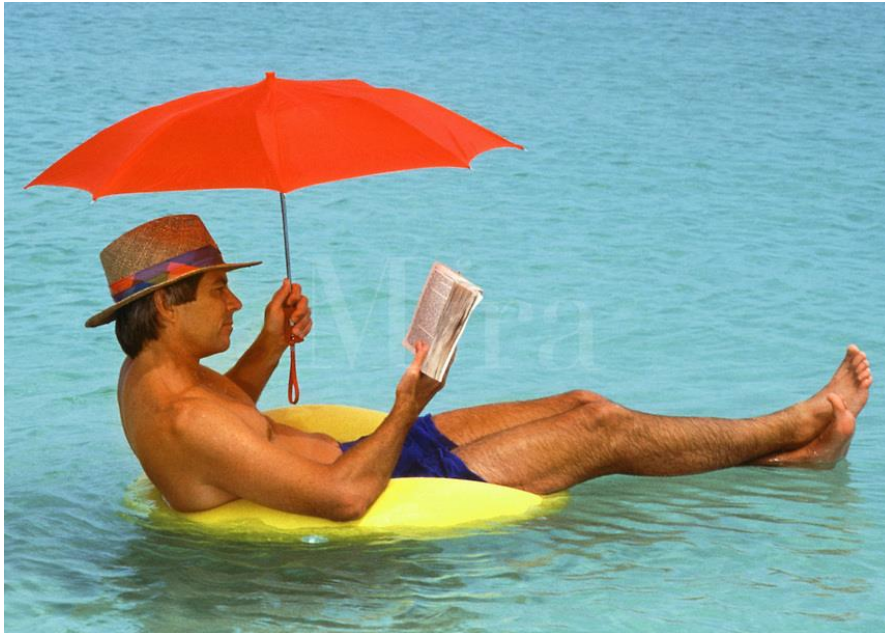
inspiring
future

TERÜLET

- ???

- Kit érdekel...? Miért érdekes ez? Talán a *geográfusoknak* érdekes lehet...
- Úgyhogy akkor itt talán abba is hagyhatjuk.

- Én legalábbis így is tettem.
- És mint aki jól végezte dolgát, gondoltam, olvasgatok egy kicsit.
- Mondjuk a jelen konferenciaelőadók rövid szakmai életrajzait átolvasom. Mégis tudjam, hogy hova, milyen társaságba jövök...

SALLY

- a Board of Trustees Distinguished Professor of Educational Psychology
- she is best known for her work on academically talented students

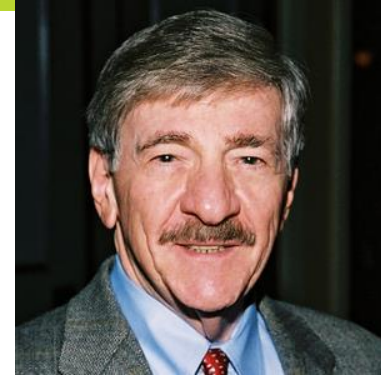
elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

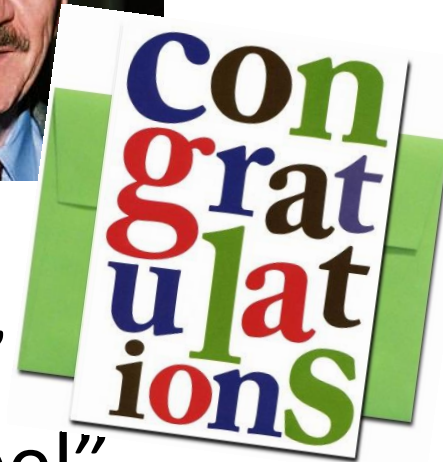
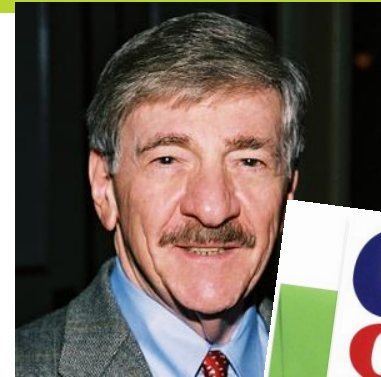
ComputerHope.com

- She has been honored with the highest award in her field as the Distinguished Scholar of the National Association for Gifted Children and named a fellow of the American Psychological Association.

JOSEPH

- a leader and pioneer in gifted education and applying the pedagogy of gifted education teaching strategies to all students

- He received the Harold W. McGraw, Award for Innovation in Education, considered by many to be “the Nobel” for educators
- The American Psychological Association named him among the 25 most influential psychologists in the world.

RÉSZLETEK AZ ELŐZŐ DIÁKRÓL

- „in her field”
- a Board of Trustees Distinguished Professor
- American Psychological Association
- leader and pioneer in gifted education
- The American Psychological Association named him among the 25 most influential psychologists in the world

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

BEST!

FEMALE

TRAVEL

BLOGGER

INFLUENCER

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

NŐK TUDOMÁNY TERMÉSZETTUDOMÁNY

For Women
in Science

FOUNDATION
L'ORÉAL

THE WOMEN OF
TODAY LEADING
THE SCIENCE OF
TOMORROW

Every scientist's journey is their own. L'Oréal is committed to supporting them when they need it most. For more information please visit www.loreal.co.uk

L'ORÉAL Paris
inspiring
future

VALAKI TEHETSÉGES – VALAMIBEN = VALAMILYEN TERÜLETEN TEHETSÉGES

- terület és tehetség
- De mi a „terület” ebből?
- És miért fontos?

A TERÜLET FOGALMA. LÉTEZIK OLYAN, HOGY TERÜLETTUDOMÁNY?

- természettudományi kiindulópont 18-19. század
- rendszerezés, klasszifikáció
- például a látás mint perceptuális terület rendszere más, mint a hallásé = két külön terület
- például a mágnesre reagáló anyagok területének kutatása más, mint a történelemtudomány
- „field science” – igen, létezik... főleg szociológia és a tudományszociológia *területén* (Casadevall & Fang, 2015)

MNYÉSZ

- „4. jelentésében

átvitt értelemben vmely tudomány, foglalkozás,
cselekvés hatásköre, tere

Újítások a belpolitika területén.

Itt már az orvostudomány területére lépünk.

Nem járatos a lelki, szellemi élet területén.”

Casadevall és Fang, 2015

- elsősorban tudományterületeket tartva szem előtt
  - közös érdeklődés, viszonylagosan közös konkrét tudás
  - kialakulása, felépülése egy összetett folyamat, nem pusztán egyetlen mozzanat eredménye
  - normaközösség is egyben
  - nem határozott körvonalú entitás

Osztályozása, megnevezése

- bizonytalan, relatív, nyelvileg szűk
- a terület jellegétől és kidolgozottságától, tagoltságától függ
  - természettudományos tehetség
  - biológiában tehetséges
  - mikrobiológiában tehetséges
  - alkalmazott mikrobiológiában tehetséges
  - alkalmazott neuro-mikrobiológiában tehetséges

Nagyjából 6 860 000 találat (0,28 másodperc)

Neuromicrobiology: How Microbes Influence the Brain. - NCBI

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/29220570> - Oldal lefordítása

Írta: C de la Fuente-Nunez - 2018 - Idézetek száma: 12 - Kapcsolódó cikkek

1. ACS Chem Neurosci. 2018 Feb 21;9(2):141-150. doi: 10.1021/acchemneuro.7b00373. Epub 2017 Dec 28.

Microbiology of the Nervous System - Medical Microbiology - NCBI ...

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK8534/> ▼ Oldal lefordítása

Chapter 96**Microbiology** of the Nervous System. Johnson RT. .... Vasculitis develops, with infarction of the brain and multifocal **neurological** deficits. Untreated ...

AIMS Microbiology - Open Access Journals - AIMS Press

www.aimspress.com/journal/microbiology ▼ Oldal lefordítása

AIMS **Microbiology** is an international Open Access **journal** devoted to publishing peer-reviewed, high quality, original papers in the field of **microbiology**.

Extra Köröm

Szakma. határok nélkül

*Ünnepi
Szalondisztési
tipppek*

ARANYÉREM ESŐ
ITT HON ÉS
KÜLFÖLDÖN

*Interjú a
világbajnokokkal*
MAGYAROSI
BARBARA
FARGA ESZTER

KARÁCSONYI
TRENDEK

10 vadonatúj
step by step

Fókuszban a
KÖRMES NAGYDÍJ
zsűri

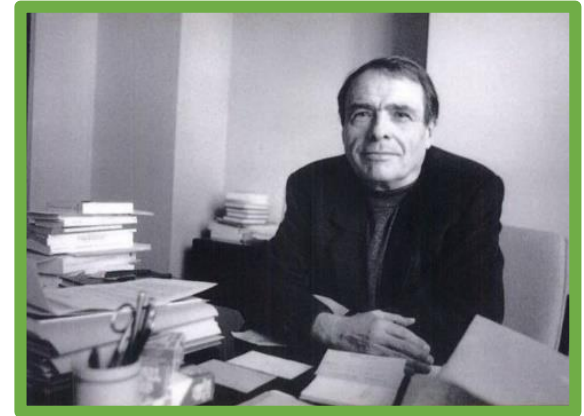
Ha szeretnél többet tudni a köröm világról, kattints a QR kódra!

NÉGY FONTOS SZEMÉLY

- PIERRE BOURDIEU

MIHALY CSIKSZENTMIHALYI
(Csikszentmihályi Mihály)

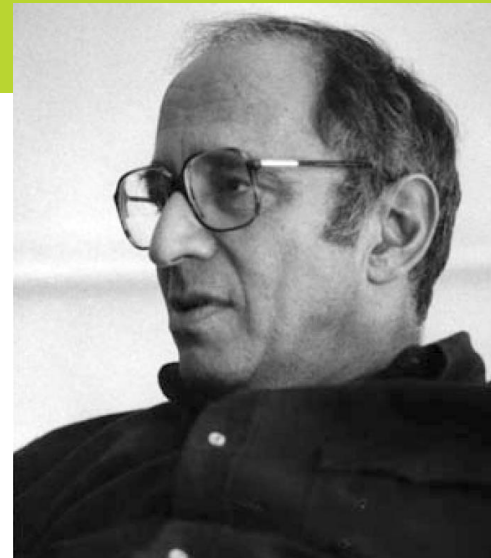
Paula Olszewski-Kubilius, Rena Subotnik & Frank Warell

David
Dai

ÉS AZ EGYIK ELŐFUTÁRUK: THOMAS KUHN

Thomas S. Kuhn.

- tudománytörténész (?)
- történeti tudományelméleti alapokon dolgozó kutató, a tudományok **területének** változástörvényeit kutató szakember
  - ontológia
  - episztemmológia
  - paradigma/mintapéldák
  - módszertan
- Thomas S. Kuhn: The Structure of Scientific Revolutions (University of Chicago Press, Chicago, 1962); magyarul: A tudományos forradalmak szerkezete. Ford. Bíró Dániel (Gondolat, Budapest, 1984 és Osiris, Budapest, 2000, 2002).

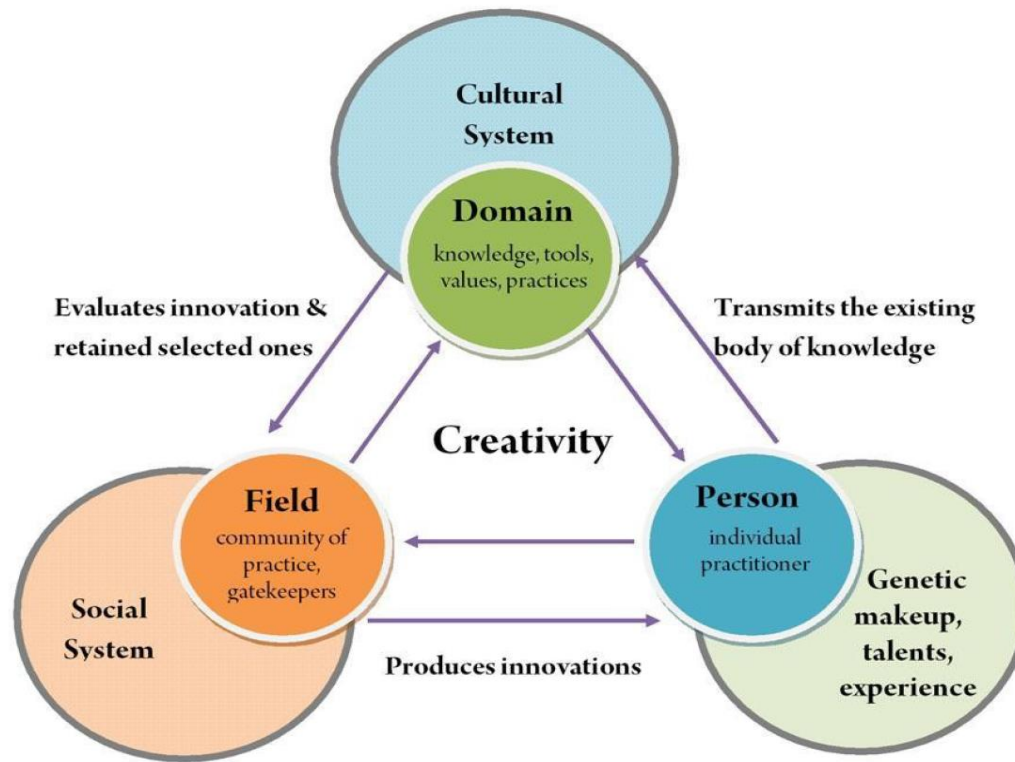
BOURDIEU

területelmélet (mezőelmélet)

- 1960/70-es évek, szociológia
- egy fogalomhármás fontos tagja: habitus, tőke, mező
- aktivitási terek
- kijelöl bizonyos társadalmi pozíciókat
- viszonylag független tér a társadalomegészen belül
- hierarchizáltak, így
- folyamatos dominanciaharc zajlik bennük

CSIKSZENTMIHÁLYI MIHÁLY

domain és field (1970-es évek, pszichológia)

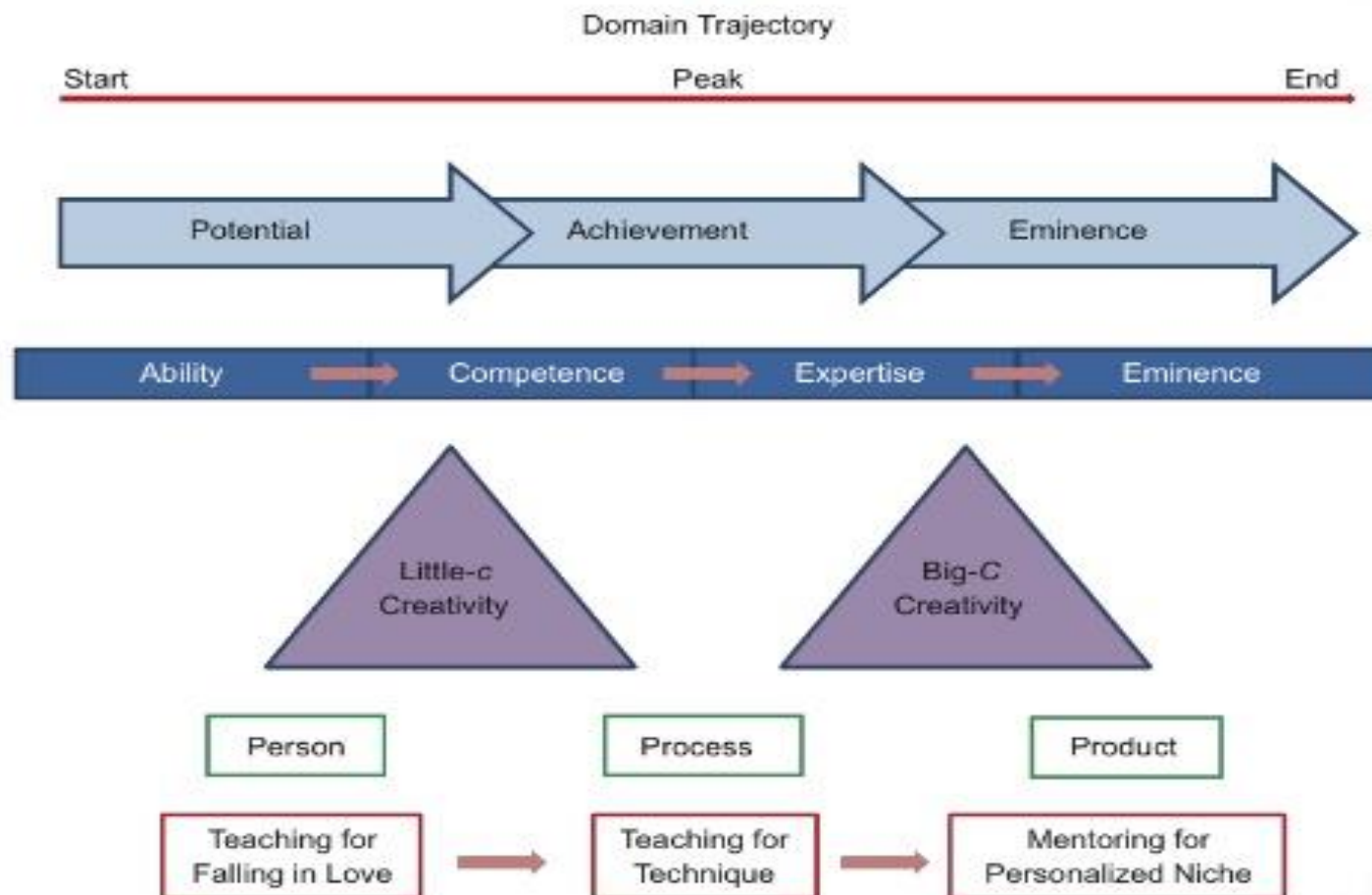
Figure 2. Csikszentmihalyi (1999) *Systems Model of Creativity*

Source: Csikszentmihalyi (1999) Implications of a Systems Perspective for the Study of Creativity, in R. J. Sternberg (ed.) *Handbook of Creativity*. New York, NY: Cambridge University Press.

Paula Olszewski-Kubilius, Rena Subotnik & Frank Warell (2000-es évek, pszichológia)

Talent Development Model

Rena F. Subotnik, Paula Olszewski-Kubilius, and Frank C. Worrell,
(2011)

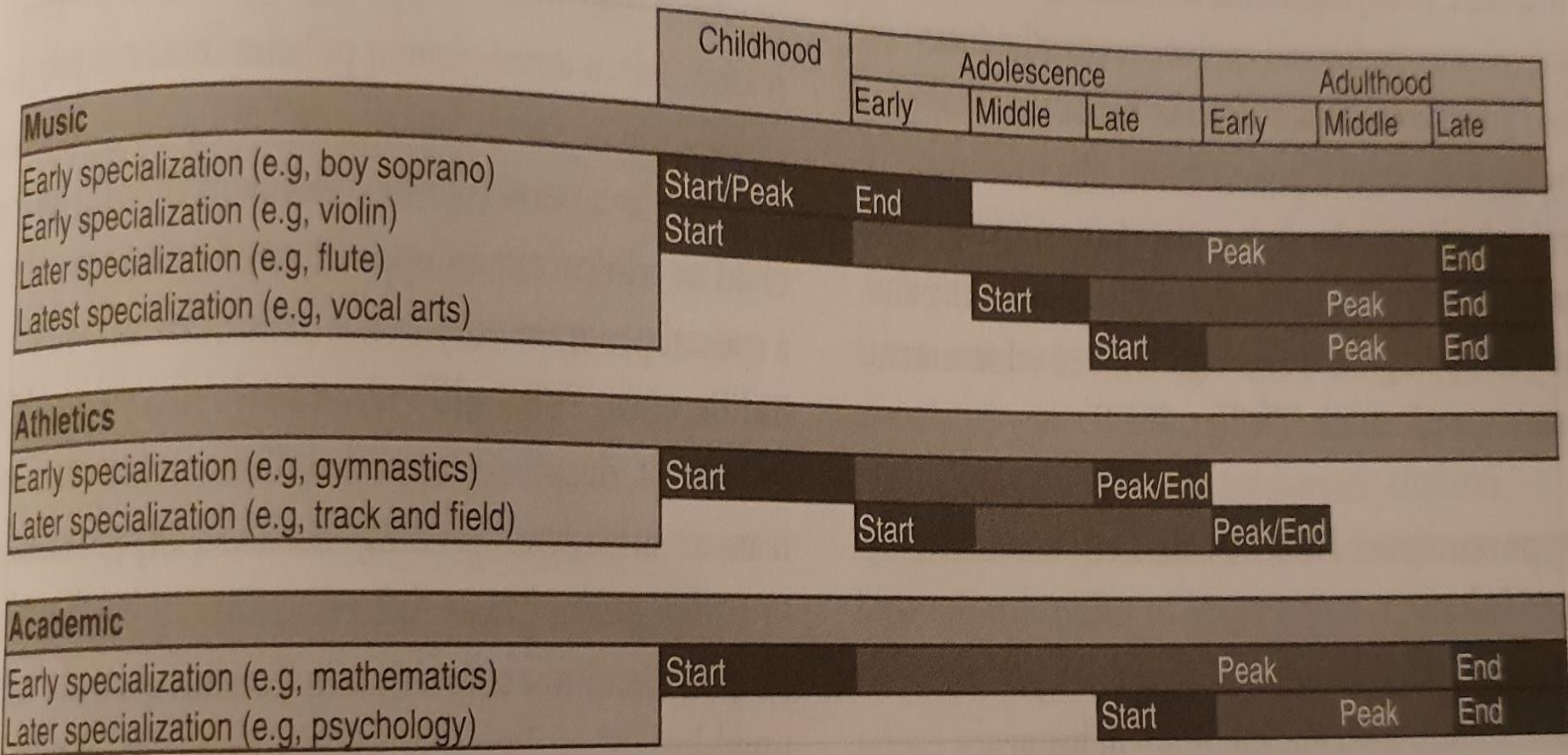
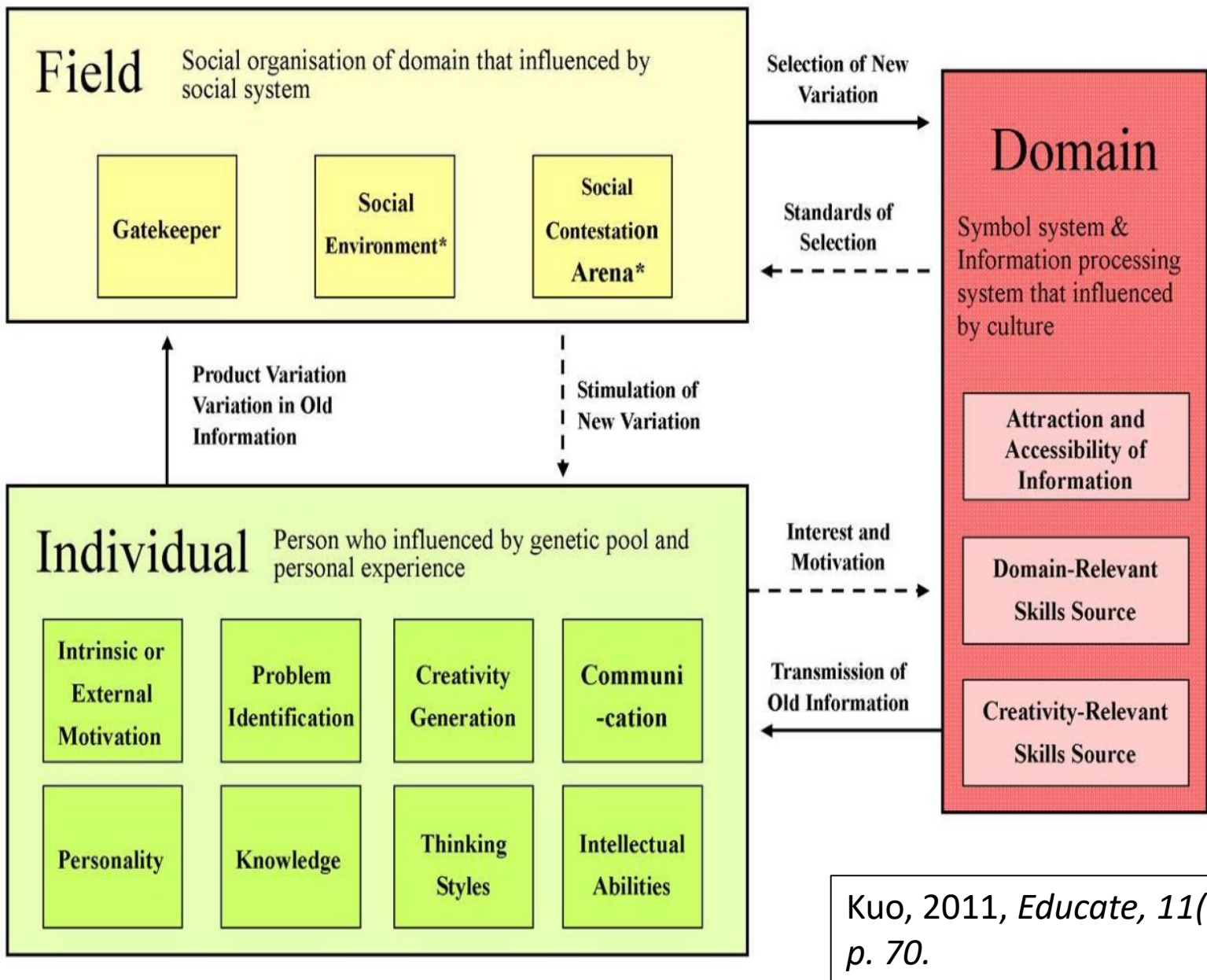

FIGURE 15.1. Trajectories for different talent domains. From “Rethinking Giftedness and Gifted Education: A Proposed Direction Forward Based on Psychological Science,” by R. F. Subotnik, P. Olszewski-Kubilius, and F. C. Worrell, 2011, *Psychological Science in the Public Interest*, 12, p. 32. Copyright 2011 by R. F. Subotnik, P. Olszewski-Kubilius, and F. C. Worrell. Reprinted with permission.

Figure 3. A synthesis framework integrating the theories provided by Csikszentmihalyi, Amabile, and Sternberg and Lubart.

DAI (2000-es évek, pszichológia)

- számos pszichológiai konstrukció története ez
  - mint a személy egy általános jellemzője fogalmazódik meg először,
  - majd a fogalom finomítása, gazdagodása, tagoltabbá válása során világossá válik, hogy területenként más jellemzi az adott emberi jellemzőt

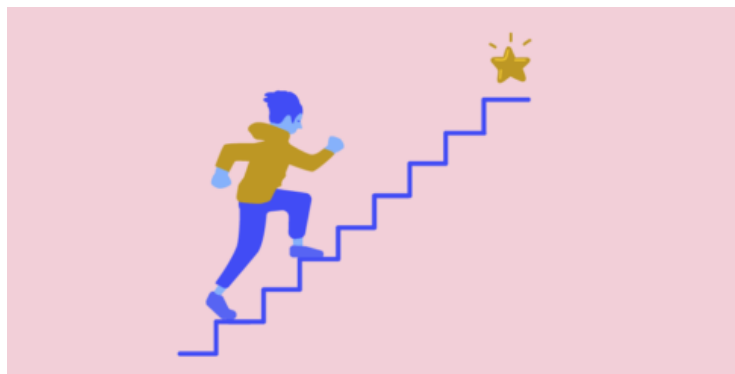
elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

- intelligencia

- motiváció

- önbizalom és énhatékonyságérzés
és még több más jellemző

KÖVETKEZTETÉSEK, MEGJEGYZÉSEK A TEHETSÉGES TANULÓK PEDAGÓGIÁJÁRA VONATKOZÓAN – KÉRDÉSEK, FELVETÉSEK

- fontos elméleti kérdés gyakorlati konzekvenciákkal, hogy a tehetség csak területspecifikusan értelmezhető-e vagy sem
  - ennek ellentmond például, hogy
    - vannak emberek, akik az életük során megváltoztatják a magas teljesítményű területüket
    - akik egyszerre több területen is kimagaslók (transzfer)
    - akik tudják váltogatni a magas teljesítményövezetbe tartozó területeiket
    - nem mentek keresztül a Subotnikék által leírt folyamaton

- kérdés, hogy mennyiben tekinthetők területnek az iskolai tantárgyak
  - érvek
  - ellenérvek
- kérdés, hogy milyen tehetségfejlesztési ösvényen érdemes végig vezetni olyan fiatalokat, akik az iskolából kilépve ma még nem is létező szakmáknak lesznek a szakemberei

- kérdés, hogy emiatt érdemes, hasznos, lehet, szabad-e lemondani a területhez kötött fejlesztésről
  - a területhez kötött fejlesztés előnyei

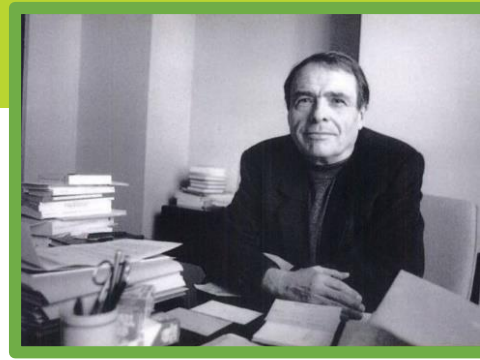

- a tehetséges tanulókat fejlesztő tanároknak egyaránt jártasnak kell lenniük
  - a tudásterületben és
  - a szakmai területben ahhoz, hogy a tanulókat hasznosan fejlesszék
  - a tehetségterületükön
- a területek fejlődési és fejlesztési ösvényei drámaian különböznek egymástól, ezért a környezet szerepe is drámaian

más és más különféle területeken

- ritmikus sportgimnasztika
- pszichológus

- egy-egy tudásterület, ezek struktúrája, működése stb. különféle módon, de nem független a társadalmi-hatalmi viszonyoktól és azok átörökítésétől egy-egy csoporton belül

- az egyterületi és többterületi (polymath) gyerekek fejlesztése és életútra felkészítése lényeges különbségeket is mutathat

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

janos.gyori@ppk.elte.hu

SIKERES ÉS ÖRÖMTELI FOGLALKOZÁST A TEHETSÉGES GYEREKEKKEL (IS)!

REFERENCES

- Bourdieu, P. (1996). *The rules of art: genesis and structure of literary field*. Cambridge: Polity Press.
- Casadewall, A. & Fang, C.F. (2015). Field science: The nature and untility of Scientific field. *mbio, September/October, 6*(5), 1-4. e01259-15. Letöltve 2019. 05 .10.
- Csikszentmihalyi, M. (1988). Society, culture and person: A systems view of creativity. In R. Sternberg (Ed.), *The nature of creativity: Contemporary psychological perspectives* (pp. 325-339). Cambridge: Cambridge University Press.
- Csikszentmihalyi, M. & Robinson, R.E. (1988). Culture, time, and the development of talent. In R.J. Sternberg & J.E. Davidson (Eds.), *Conceptions of giftedness* (pp. 264-284). New York: Cambridge University Press.
- Dai, D.Y. (2010). *The nature and nurture of giftedness: A new framework for understanding gifted education*. New York: Teachers College Press.
- Kuhn, T.S. (1962). *The structure of scientific revolutions*. Chicago: University of Chicago Press.
- Olszewszki-Kubilius, P., Subotnik, R. F. & Worrell, F. C. (2017). The role of domains in the conceptualization of talent. *Reoper Review, 39*, 59-69.
- Subotnik, R. F., Olszewszki-Kubilius, P., & Worrell, F. C. (2017). Talent development as the most promising of giftedness and gifted education. In S.I. Pfeiffer (Ed.), *APA handbook of giftedness and talent* (pp. 231-245). Washington DC.: American Psychological Association.
- Worrell, F. C., Subotnik, R. F., & Olszewszki-Kubilius, P., (2017). Talent development: Path toward eminence. In S.I. Pfeiffer (Ed.), *APA handbook of giftedness and talent* (pp. 247-258). Washington DC.: American Psychological Association.